

Tropische verrassing

Tropisch materiaal spoelt niet zo vaak aan op onze stranden. Evenmin behoort een anderhalve meter grote gascilinder tot wat je daar dagelijks aantreft. Maar wij vonden op 29 november 2009 een met tropische schelpen en koraal begroeide cilinder op de Hors. Wij meldden dit in de Texelse Courant van 3 december. De reactie was dat die fles daar al drie jaar rondzwerft. Maar nog niemand had de moeite genomen naar de begroeiing te kijken...

LITERATUUR

Brochard, C.E.J. & G.C. Cadée (2005),
Tropische zaden van de Nederlandse kust.
SWG Tabellenserie 30: 1-66.

Op de gascilinder groeide het koraal *Favia fragum*, naast tweekleppigen, kokerwormen en zeepokken.

Tekst en fotografie Gerhard C. Cadée & Hans Cadée-Coenen

Bert Hoeksema (NCB-Naturalis) en Piet Roos (Amsterdam) wisten het koraaltje dat op de cilinder groeide, te determineren als *Favia fragum*. Deze tropische soort komt voor langs de kust aan beide kanten van de Atlantische Oceaan, zodat dit nog niet aangeeft waar nu precies die gascilinder vandaan komt.

Gelukkig hadden zich nog meer organismen gehecht aan de cilinder: zeepokken, kokerwormen, mosdiertjes en tweekleppigen. Over deze schelpdieren publiceren we een stukje in *Spirula*, het Correspondentieblad van de Malacologische Vereniging. We melden hier alvast dat een klein *Venus*-schelpje, dat in de lege zeepokken verborgen zat, door Rob Moolenbeek (Zoölogisch Museum Amsterdam) gedetermineerd werd als *Timoclea grus*. Dit schelpdiertje komt voor langs de kust van de VS en wel van North Carolina, rond Florida, tot Louisiana in de Golf van Mexico.

OVERSTEEK

Drijvend materiaal kan de Atlantische Oceaan oversteken met de zeestromingen en geholpen door westelijke winden. Hans Sloane, groot verzamelaar en de stichter van het Brits Museum, schreef al in 1698 over drijfzaden van de Engelse kust die hij herkende als tropisch. Hij kende ze uit Jamaica, waar hij achttien maanden als arts van de Engelse gouverneur had gewerkt en daarnaast naturalia had verzameld.

Niet alleen drijfzaden steken de oceaan over. Het schip de *White* verging op 13 maart 1888 voor de kust van de VS ter hoogte van New York. De reis van het drijvende wrak over de oceaan is gereconstrueerd uit de vele malen dat het onderweg werd gesignaleerd. Nog geen jaar later, op 23 januari 1889, spoelde het schip aan op de Hebriden.

DRIJFFLESSEN

Veel onderzoek naar zeestromingen op de Atlantische Oceaan is later verricht met drijfflessen, onder andere rond

de vorige eeuwwisseling door Prins Albert I van Monaco met zijn zeilschip de *Hirondelle*. Op een briefje in zo'n drijffles staat of de vinder plaats en tijdstip van zijn vondst wil doorgeven. Tegenwoordig gebruikt men gezenderde boeien die per satelliet te volgen zijn, dat geeft ook informatie over de gevolgde weg.

Het is dus zeer goed mogelijk dat de drijvende gascilinder afkomstig is van de overkant van de Atlantische Oceaan. Dit ligt gezien de zeestromingen meer voor de hand dan tropisch Afrika, waar het koraaltje ook voorkomt. De bij ons aanspoelende 'echte' tropische drijfzaden komen eveneens uit tropisch Amerika via de Golfstroom en de voortzetting daarvan, de Noord Atlantische Drift (Brochard & Cadée, 2005).

Hans en Gerhard Cadée zijn lid van de KNNV-afdeling Den Helder.

We zijn Bert Hoeksema, Piet Roos en Rob Moolenbeek zeer dankbaar voor hun hulp bij de determinaties.